

“Jo vaig salvar la vida a Enrique Vila-Matas”

El narrador veneçolà Ednodio Quintero, a més d'escriure bons relats, va salvar Vila-Matas de ser linxat per uns mexicans ofesos

Ednodio Quintero (Las Mesitas, Trujillo, 1947), probablement el narrador veneçolà més reconegut de l'hora actual, ha visitat Catalunya per presentar el segon volum dels seus contes complets, *Ceremonias*. Aquest llibre recull la producció breu de l'autor entre els anys 1974 i 1994, tot i que els primers contes, els més breus, els va començar a escriure l'any 1969. Ara fa quatre anys, Candaya ja va publicar *Combates*, que aplega els relats més recents de l'autor.

La de Quintero i Candaya és una història d'amor amb totes les lletres. Abans de ser editors, els professors Paco Robles i Olga Martínez van fer un viatge a Veneçuela, ara fa exactament deu anys. A l'equipatge, entre altres articles de primera necessitat, hi duïen una crònica de Vila-Matas que tractava sobre un hotel plantat en un cim, en un entorn pròxim als núvols, prop de la ciutat de Mèrida. En aquell paper, el barceloní feia un elogi d'Ednodio Quintero, per la qual cosa, un cop a la ciutat veneçolana, l'Olga i el Paco van adquirir alguns llibres de l'autor.

En un moment determinat del viatge, el Paco desapareix durant una estona i la seva dona es queda en una plaça de la ciutat llegint Ednodio Quintero. I, de cop, es forma una rotllana al seu voltant. Pel que sembla, de persones que estimaven la literatura del seu país i que, tot d'una, van resoldre que aquella lectora que, a més, era *professora universitaria*, havia de conèixer, tant sí com no, el gran Ednodio. Dit i fet. La passió que va desencadenar el veneçolà en els lectors Olga Martínez i Paco Robles —la seva obra, per descomptat, però també la figura— va ser tan gran que es van fer editors només per poder publicar-lo! Els hi va encoratjar, també, un autor de primera divisió, un dels llibres periodístics del qual es troba en el catàleg de Candaya: el mexicà Juan Villoro, tan amic d'aquest país. “Ells dos, que són més joves que jo, són, en realitat, els meus pares putatius”, assegura l'autor de *Mariana y los comanches*, l'obra amb què Candaya el va donar a conèixer al públic espanyol.

En la literatura de Quintero, la frontera entre la presumpta realitat i la presumpta ficció resulta d'allò més difusa. Un cavall somia que és un home, i durant el temps del somni pateix el malson més terrible a què s'ha hagut d'enfrontar mai. Per a l'animal, el desvetllament és una redempció, després de viure treballs horribles. En un altre relat, el punyal que una dona du tatuat al ventre assassinarà el primer amant que té, després de la mort del seu marit.

“En una ocasió, devia ser l'any 1991 o 1992, viatjàvem en tren per Mèxic l'Enrique Vila-Matas i jo, entre altres escriptors. L'alcohol havia corregut pel vagó, i l'Enrique va començar a parlar d'una manera poc afalagadora dels mexicans... amb tan mala fortuna que un grup de paisans el va envoltar, i estaven resolts a alçar-lo del seient i tirar-lo del tren en marxa. Sort que vaig intercedir-hi jo, i el meu amic espanyol va poder salvar la pell!”

El volum comença amb set contes curts, a la manera dels que escrivia Pere Calders, que són els únics que Quintero ha salvat d'una producció molt més extensa. El veneçolà és un home més aviat menut, prim. Passeja per una Vilafranca amb temperatures de primavera (més que no pas de tardor) força abrigat, cosa que no em quadra, perquè va néixer en un llogarret de muntanya, amb una altitud que supera els 2.000 metres per sobre del nivell del mar, una petita localitat de cinc-centes ànimes que treballen la terra. De fet, dos dels seus tres germans fan de pagesos. El seu pare tenia 54 anys en néixer l'Ednodio, i la seva mare, només 16. La figura del pare és ben present en molts dels seus relats. L'home es va morir vell,

a noranta anys, i sempre hi va haver, entre pare i fill, una relació de profund respecte. En un dels contes vertebrals d'aquest recull, *Rosa de los vientos*, el protagonista està decidit a exhumar el seu pare: “Y si mis manos me sirvieran algo más que para masturbarme, las usaría entonces como garras y escarbaría con ellas en el montón de tierra, escarbaría hasta que no me quedaran uñas, escarbaría sin uñas hasta que no me quedaran dedos, con mis muñones sangrantes destrozaría la rosa de los vientos y en un acto de ternura salvaje me abrazaría al cuerpo de mi padre”.

Una lluentor de ganivet

Hi ha, en la literatura de Quintero, un reflex d'allò salvatge, una lluentor de ganivet. Rulfo i Arreola, quan ell tenia 25 anys, li van premiar uns contes. Qui conegui el món narratiu del primer, per força haurà d'estimar les escenografies literàries d'Ednodio Quintero. Aquella inclinació per revelar les tensions d'una dualitat: l'hemisferi dret i l'esquerre, la mà dreta i la sinistra.

Un dels primers contes que trobem a *Ceremonias*, molt curt, es titula *Amputación*: “Los médicos decidieron amputarle la pierna, pero el paciente se opuso. Dijo que conocía un remedio eficaz que lo sanaría en un par de semanas. Los médicos le advirtieron que la infección podía invadirle otros órganos. El enfermo mantuvo su posición y se aplicó el remedio con esmero... y ceguera, pues mientras la pierna mejoraba, el mal se ramificaba en todas direcciones. La pierna sanó por completo, lo que no dejó de asombrar a los médicos. Sin embargo, considerando el triste estado del paciente, decidieron amputarle el resto del cuerpo.” *

L'apunt

Quintero té publicats vuit reculls de relats, vuit novel·les, dos assajos i dos gulons cinematogràfics. El primer títol que va publicar van ser els contes de *La muerte viaja a caballo* (1974); el darrer, la novel·la *El Hijo de Gengis Khan* (2013).

Ednodio Quintero
ha visitat Catalunya
per presentar un
recull dels seus
relats / ARXIU

CEREMONIAS
Ednodio Quintero

Pròleg:
Carlos Pacheco
Editorial: Candaya
Les Gúnyoles, 2013
Pàgines: 240
Preu: 16 euros